

השבת של רבי נחמן מברסלב

כל מה שמתגדל ומתפאר שם הצדיק יותר מתגדל ומתפאר שם השם יתברך ביותר. (קל"מ ב, סז)

טוב להגיד ולשיר **נַחַם נַחְמָן מְאוּמָן** לזכות לכל הישועות

שבת בלק

לך עם האנשים ... (במדבר כב, לה)

זה כלל גדול שבדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו, כמו שמצינו אצל בלעם שאמר לו ה' יתברך: לך עמהם וכו' אף על פי שרצונו יתברך לא היה לזה כלל. ויש בעניין זה סתרי נסתרות הרבה, כי שם עיקר הבחירה שהיא חידוש נפלא יותר מכל החידושים והנפלאות שברא ה' יתברך, כמבאר בספרים. ועיקר הבחירה היא בבחינה זאת, בבחינת בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: הבא לטהר — מסייעין לו. הבא לטמא — פותחין לו. וכמו שכתוב: "כי אתה עמל וכעס תביט לתת בידך וכו'".

וזה עיקר גלות השכינה, שכל אחד כפי מעשיו כן הוא חובש ותופס את השכינה וקדשא-בריך-הוא כביכול בגלות, עד שנאמר כביכול, אין חבוש מתיר את עצמו מבית האסורים, כמו שכתוב בזוהר הקדוש כמה פעמים. וזה שכתב רבנו ז"ל (בסימן ס' לקוטי תנינא), שעל ידי שלומדין לתלמיד שאינו הגון נתפס בתפיסה חס ושלום, כי על ידי זה יכול התלמיד להיות נכשל יותר על ידי שהוא אינו הגון ומהפך דברי אלקים חיים. ועל ידי זה יכול להמשיך ולתפס את הקדוש-

ברוך-הוא ושכינתו-ה, כביכול, לתוך דעתו הרעה שיהיה נצטייר האור כפי דעתו הרעה, שזה עיקר גלות ה' יתברך, כאילו הוא חבוש ותפוס בתפיסה, כי הוא חבוש, כביכול, בתפיסת המחין של התלמיד שאינו הגון, עד שמכרח, כביכול, להנהיג ולסייעו כפי דעתו. וכל זה מחמת כח הבחירה שיש לה תקף גדול מאד כידוע.

וזה היה כל עצת בלעם הרשע להחטיא את ישראל ועצתו הייתה עמקה מאד, כי רצה להחטיא דייקא את גדולי ישראל, כמו שאמרו רבותינו ז"ל, שהמדינית אמרה להחטיא את משה וכו'. ואם שזה לא עלתה בידם, אבל אף על

פי כן החטיא נשיא מישראל מנהיג הדור. ולא די שחטא כל כך אף גם הסיתו הבעל דבר להביא המדינית לפני משה, כי רצה להתיר עריות בפרהסיא, כי זה היה עיקר כוונת בלעם הרשע והסטרא אחרא להתגבר ברשעותם כל כך עד שיהפכו האמת לגמרי לעשות מעברה מצוה, כי בלעם היה טמא גדול, כמו שאמרו רבותינו ז"ל, והתגבר ברשעתו ובדרכי כשפיו עד שמשך על עצמו רוח נבואה, עד שהיה גדול בנבואה מאד, כמו שאמרו רבותינו ז"ל, וכל זה מחמת גדל כח הבחירה, שיש כח להאדם להכריח, כביכול, את רוח הנבואה שישרה עליו כרצונו להמשיך האור העליון ולצירו כרצונו.

ועל כן באמת היו ישראל אז בסכנה גדולה, כמו שכתוב: "עמי, זכר נא מה יעץ עליך בלק ומה ענה אותו בלעם וכו'". וכמו שכתוב בזוהר הקדוש, שמימות עולם לא היו ישראל בסכנה כזאת כמו אז. וכל זה מחמת גדל כחו של הבעל בחירה, אבל ה' יתברך חמל עליהם וציר האור בעצמו בבחינת ברכה וכו' (ועיין לקוטי מוהר"ן א' - סימן לו"ו). (לקוטי הלכות - הלכות יין נסך ד, י')

וירא את ישראל שכן לשבטיו ... (במדבר כב, ב')

ופירש רש"י: ראה שאין פתחיהן מכוונין זה כנגד זה עלה בלבו שלא לקללם, כי בלעם רצה להכניס בהם עין רעה חס ושלום, כי בלעם כנגד תקון התפלה דקדשה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק "ויאמר מואב אל זקני מדין". מנהיגם של אלו במדיין נתגדל וכו'. אמרו: אין כחו אלא בפה, אף אנו נבוא עליהם באדם שכחו בפה, כי ראה שהצלחת ישראל רק על ידי תפלה שכל תקונה על ידי אמת, ורצה להביא את בלעם שכל כחו להפך הוא בפה, שהיה מסתכל תמיד בעין רעה על כל אחד למצא בו מום וחסרון והיה גומר בפיו הטמא לרעה עד שהיה לו

כח לקלל ולהזיק חס ושלום, אבל כשראה שאין פתחי ישראל מכוונין זה כנגד זה, עלה בלבו שלא לקללם, כי זה ידוע שעיקר אחיזת הסטרא אחרא, שהוא מחלקת דסטרא אחרא, הוא ממחלקת שבין ישראל בעצמן, כשיש חס ושלום ביניהם מחלקת, ומסתכל כל אחד על חברו לרעה מחמת האמת שלו, כי כפי דעתו אין טוב בעיניו האמת של חברו, שעל ידי זה כל רבוי המחלקת שבעולם, ומשם אחיזת הסטרא אחרא להכניס עין רעה ולהזיק, חס ושלום.

וזה בחינת מה שאסרו רבותינו ז"ל לעשות חלון או פתח כנגד חלונו או פתחו של חברו, כי האמת הפשוט של רב בני אדם אינו ברור וזך עדיין כל כך עד שיהיה מאיר בעצמו, רק שהוא בבחינת חלון ופתח שדרך שם נכנס האור; אבל אסור להסתכל על ידי החלון שלו, שהוא בחינת האמת שלו, בהחלון של חברו, שהוא בחינת האמת של חברו, כי יכולין לבוא על ידי זה לידי מחלקת, שמשם כל ההזקות שבעולם רחמנא לצלן.

ועל כן על ידי שראה שאין פתחיהן מכוונים זה כנגד זה ואין מסתכל כל אחד בהאמת של חברו ואין לו עין רעה בחברו, על ידי זה לא היה לו כח לקללם, כי נתבטל אחיזתו. ועל כן נתהפך לברכה ואמר: "מה טבו אהליך יעקב משכנתיך ישראל". ופירש רש"י שם:

על שראה שאין פתחיהן מכוונים וכנ"ל. וזהו שפרש רש"י שם: דבר אחר 'מה טבו אהליך', אהל שילה וכו' ובית עולמים שהם בחינת בית התפלה, כמו שכתוב: "כי ביתי בית תפלה יקרא וכו'".

כי הכל אחד, כי על ידי שאין פתחיהן מכוונים ואין פוגמים באמת, על ידי זה יכולים להתפלל, שזהו קדשת אהלים ומשכנות של ישראל. ועיקר הוא קדשת הבית המקדש ששם מתקבצים כל השנים עשר שבטים, כל השתים עשרה נסחאות התפלה, כי דרך שם מעלה הצדיק שהוא בחינת אבן טוב את כל התפלות של ישראל שהם בבחינת חלון על ידי נקדת

האמת שמוצא בהתפלה של כל אחד, שכל זה הפך הקלקול הבא על ידי שמסתכל אחד בחברו שהוא בחינת פתח נגד פתח. ועל כן שני הפרושים אחד ותלויים זה בזה, שעל ידי שאין פתחיהן מכוונים ואין פוגמין בהאמת שהוא תיקון התפלה, שזהו בחינת מה טבו אהליך יעקב, שהם הדירות והבתים של ישראל, על ידי זה בעצמו מה טבו אהליך ומשכנותיך, שהם בחינת בתי כנסיות ובתי מדרשות של ישראל. ועיקרם הבית המקדש, שהם בתי התפלה של ישראל שתיקונם על ידי האמת. (הלכות נזקי שכנים - הלכה ה', אותיות ב' ג' לפי אוצר היראה - מחלוקת, אות מו; ועיין אמת, אות סא)

מכתב

(ספר אפי הנחל ב' - מכתב י"ט)

לכבוד חמדת לבי ועטרת ראשי, הנושא את נפשו אל החכמה הנוראה, אל המעשיות והתורות והתפלות של הנחל נובע מקור חכמה שהבטיח לנו שעל-ידו לא תשתכח התורה מישראל. יברכך ה' מציון בשנה טובה ומברכה בחיים טובים, ארכים, בריאים ועעמים. אני כותב לך בבית הכנסת רבי מאיר בעל הנס, אני כותב ועיני זולגות דמעות מתוך רב שמחה שזכינו להתחבר ולהתקשר בהנחל נובע. במקום קדוש זה נכתבו רב המכתבים וישנם כמה עניינים נפלאים שכתבתי שהם טובה גדולה לכלל ישראל.

<p>ר' שמואל מוֹנֵה קְרוֹיִזֶר</p> <p>בן ר' הוֹיִם יוֹסֵף, זצ"ל</p> <p>י"ד תמוז</p>	<p>ר' שמעון הדאד</p> <p>בן ר' מאיר, ז"ל</p> <p>כ' תמוז</p>
--	--

עמי מעניין פרה אדמה אף על פי שלא היה למדן, אף על פי כן בשנה שעברה היה בביתו בשבת פרשת פרה איזה דרשן ואמר דרשה של הבל, אבל להבעל הבית הוטב מאד מאד, וזכר קצת איזה דברים שאמר על הפיוט צור צרורה לאלעזר, אבל לא היה יודע לחזר דבריו היטב כי לא היה בר ארין אבל על ידי כל זה נתעורר לבי לחשב בעניין זה מה שייכות יש עניין פרשת פרה לעניין נסיעתי לארץ ישראל אף על פי כן לא בא על דעתי עד הסעדה שלישיית שעניין פרשת פרה ששייכה לארץ ישראל זה מבואר היטב בהתורה אבא שאל אומר קובר מתים הייתי וכו' (לקוטי מוהר"ן נ"ה) ונפלאתי מאד אחר כך עורני השם יתברך שחזרתי כמה דברים מהתורה הזאת לפני העולם בזאת הסעדה שלישיית והיה בעיני לפלא גדול כי אני יודע שבכל פעם שאני חוזר דברי רבנו זכרונו לברכה הוא נפלאות ה', כי יש על זה מניעות אין מספר:

שיחות
... אוי, מה שאתה הרווחת מהכסף ממה שנתת לי, מה עשיתי בזה, אבל לא צריכים להסתפק וצריכים לילך הרבה, לנסוע ולנסוע, עד ירושלים ובית המקדש ולקודשי קדשים... ברוך השם אני בזמן שעבר מה שעבר ולא היה לי לא לחם בשביל הילדים, אני גם כן צריך לחם בשבילי, לא היה לי בשבילי ולא בשביל הילדים לא בגד ולא לחם ולא כסף, כולם צחקו והראו באצבע: "הנה ברסלב", "מה איכפת לך, ברסלב אחד, מה יש?", לא... הוא יכול לקחת כולם..."
(רבי ישראל קדרונר), הוא היה גר בחברון, הוא השאיר האיש והילדים והוא בא לישראל בער לטבריה, ובטבריה נעשה רעש גדול, "ישראל בער נעשה ברסלב"... וברוך השם בכל פעם אני תפשתי את (פלונג) ועוד איזה (להחזירם בתשובה).

צריכים להדפיס דברי רבנו, שיהיה מלא כל העולם, כל ישראל, הגויים לא בחשבון, הם לא בני אדם... יש חשבון עם תרגול... היום - ברוך השם, זה כל חיותי... ברוך השם אנחנו יהודים, מספיק, מה יש לנו לדאוג? הגויים יש להם לדאוג, אין להם כלום, לא ארץ ישראל ולא שום מצווה, אין להם כלום, הם ידאגו, אבל אנחנו אין לנו לדאוג...
... רבי כזה, מה יש לנו, הוא רופא האדם חולה, הוא עושה חדש, לב חדש והכל חדש...
... רק להזכיר השם של רבנו "נ נח נחמן מאומן", זה מספיק, כל הרפואות, זה הכל, הגויים ידאגו, יש להם לדאוג, אבל אנחנו אין לנו לדאוג, מה? נשבר? אני יכול לתקן תכף, לעשות חדש...
... כל דבר הוא ברא ועושה חדשות. האמונה, אני עברתי על התורה, אבל אמונה אני ברגע אחד אני חוזר, אני מתחרט...
... רבנו הקדוש, הוא רחמן והוא רופא תכף, אפילו חולה שאי אפשר לרפאות, חולה כזה שאין לו רפואה, אבל הוא יכול - גם זה, לרפאות. יבוא משיח ונדע מי אנחנו, (הגויים) חמורים! עוד חמור, אבל אנחנו בני אדם...

עצרות ותפלות
(לקוטי עצות - ציצת, סימן ב')
... ציצת הם בחינת הרוח חיים דקדשה, ועל ידם משלימין כל החסרונות על-ידי אנה, ומכניעין הרוח חיים דקליפה רוח סערה רוח הטמאה, ומפרישין ומגרשין הרע מן הטוב מכל המידות, ועל ידי זה מכניעין החולקים והרשעים ומשפילין אותם עדי ארץ (לקוטי מוהר"ן א', סימן ח').
... ותעורנו לקיים מצות ציצת כתקונה בשלמות. בכל פרטיה ודקדוקיה ותרי"ג מצות התלויים בה. ובכוונה שלמה כראוי ובלב טוב ובשמחה גדולה, באפן שנוכה להמשיך הרוח חיים דקדשה על ידי מצות ציצת, למלאת כל החסרונות שחסר לנו בגשמיות וברוחניות, בגוף ונפש. ותאחז בכנפות הארץ ותנער רשעים ממנה. ותשבר ותמגר ותכניע ותשפיל את איש צר ואויב, הוא עשו איש שער, ותוציא בלעו מפיו. (לקוטי תפילות א' - מתוך תפילה ח')

אלה אלו

אדדה כל שנותיי על מרירת נפשי שאני מקלקל כל-כך ורחוק מקדשת התורה כל-כך ונפלתי למקומות מגנים וסרוחים כל-כך, ואף-על-פי כן נפשי תגיל בה' תשישי בישועתו וחסדו הגדול והנורא אשר נפשנו כציפור נמלטה ממחלוקות והתנגדות על האמת האמתית, הצדיק האמת נחל נובע אשר על-ידו יש תקוה לאחריתנו ובכחו הגדול הוא ממתק כל המרירות ומתקן הכל, ויכולים לדלג ולקפוץ על הכל ולרקוד בשמחה בכל יום, מלאכי צבאות ידון ידון. ורבנו ז"ל אמר לפני הסתלקותו הנוראה: "כשאני הולך לפניכם, מה יש לכם לדאג".

חיל וחלחלה ורעדה אחזתני ונדכיתי עד מאד מרב צער וכאב לבי המר והמרור ביסורים קשים ועצומים, בראותי כי אחרי כל הטובות והנפלאות הנוראות אשר עשה ה' עמנו בגדל חסדו וחמלתו עלינו, חדר לתוך תחומנו רוח סערה וענן גדול שהוא הוא השטן המקטרג שר הטבחים, שחותר ואורב לטבח ולשחט את האדם משני העולמות חס ושלום, ורוצה להפריד בין הדבקים בהאמת האמתית, בהמנהיג האמת נחל נובע, ולקלקל ולבטל חס ושלום קשר חזק ונצחי כזה שאין כמוהו בעולם, שכלם משתאים ומשתוממים על דבר פלא כזה. ואנחנו צריכים רחמים רבים והתעוררות גדול שנוכה להינצל ממנו ולעמד על נפשנו וללחם עם השטן בכל כחנו להכניעו לשברו ולבטלו ולחדש ולחזק הקשר הברית שבינינו ביתר שאת ויתר עז. מי יתן עיני מקור דמעה ואבכה תמיד בקול יללה על עוונותינו ופשעינו הרבים שגרמו גדל הצרה המרה הזאת הנוגע לנו ולכל ישראל עד שיתחפכו עוונותינו לזכיות וההתרחקות יהיה תכלית ההתקרבות והחשך יהיה סבת האור, וה' יהיה בעורנו שנוכה מחדש להתאחז ולהתאחד יחד באהבה בלב שלם בהמנהיג האמת נחל נובע.
עבדך ואוהבך אהבת אמת, המתפלל בעד שלומך וטובתך תמיד בזה ובבא, בברכת שנה טובה ומאשרה.
ישראל בער אודיסר

סיפור
(ספר ימי מוהר"ן חלק ב' - סימנים נ"ח)
... אחר כך ישנתי אחר השנה סמוך למנחה של שבת באו אלי רבי זאב מטיראויצע בנו של רבי אליהו גיסו של רבי גרשון שהיה שם אז באדעס ובא רבי זאב הני"ל עם מחתנו ובנו ועם איזה מלמד מבראהיליב ושאר אנשים, והיו שתויים קצת ובאו אלי ורצו לקנות יין לכבודי וקנו יין ולא רציתי לשתות קדם מנחה אחר כך התפללנו מנחה וגם כל האנשים הכל התפללו מנחה שם ואכלו כלם עמי סעדה שלישיית ואמרתי בדעתי הלא דבר הוא, ומאת ה' הייתה זאת, כדרכי תמיד להסתכל ולהשיגח ולהתבונן על כל דבר בכל יום איך השם יתברך מסבב עמי בכמה סבות לטובה, ומרמז רמזים לקרבני אליו באפן שאזכה לדבר מדברי תורתו ושיחותיו הקדושות של רבנו זכרונו לברכה הנוראים מאד, אשר יש על זה מניעות אין מספר מגדל המחלקת, אשר מחמת זה היה רחוק בעיני שאוכל לדבר איזה דבר מתורתו הקדושה באדעס, אבל כמה גדול כחו של רבנו הקדוש זכר צדיק וקדוש לברכה אשר בכחו הגדול הוא עוזר ללא כח כמוני בכל יום ובכל עת, ולעולם ידו על העליונה וכבר גמר ויגמר הכל כרצונו שהוא רצון השם יתברך באמת.

על כן נתתי אל לבי גם אז בסעדה השלישית הני"ל שהכל מן השמים וכל יום ויום מלא רמזים מהשם יתברך וכו' (כמבאר בהתורה ה' אלקי גדלת מאד סימן נ"ד) ואף על פי שבתחילה היה בדעתי לבלי להזכיר דבר מתורתו של רבנו באותו סעדה שלישיית, מחמת שלא היו אנשים לשמוע ולקבל אבל מחמת שאכלו עמי כל הני"ל וגם רבי צבי ואנשי נעמיריב שהיו בשחרית היו גם שם אז, על כן נתעורר לי חשק קצת להגיד בפניהם איזה דבר תורה מתורתו של רבנו זכרונו לברכה. ובתחילה דברו שיחת חלין שטותים מעניין מרחץ וכו', ואני התחלתי לכסוף למצוא מקום בתוך שיחתם לכנס לאיזה תורה והיה קשה לי למצוא בתוך כך היו שם שני מלמדים, ודברו יחד מעניין "על מנת לקבל פרס" והיה להם איזה פלפול של הבל בעניין זה עד שנשמע לאזני מזה והמלמד הקשה איזה עניין שנכנס לחקירות שאי אפשר לישבן, ואני הבנתי קצת להיכן הדבר נוגע השבתי שזה אי אפשר להבין כמו שאי אפשר להבין עניין פרה אדמה ובכל השבת דבר הבעל הבית